

Tevredenheid over ISO 14001- en OHSAS 18001-certificatie is hoog

In 2013 heeft SCCM onderzoek gedaan naar de toegevoegde waarde van zowel ISO 14001- als OHSAS 18001-certificatie. Het onderzoek onder ISO 14001 gecertificeerde organisaties is uitgevoerd naar aanleiding van het 2000^e ISO 14001-certificaat dat in Nederland is geregistreerd. Voor OHSAS 18001 zijn 150 telefonische interviews uitgevoerd met OHSAS gecertificeerde organisaties en voor ISO 14001 zijn alle gecertificeerde organisaties uitgenodigd om via internet een vragenlijst in te vullen. Dit hebben 550 gecertificeerde organisaties in de periode mei-juli 2013 gedaan. Uit beide onderzoeken komt de toegevoegde waarde duidelijk naar voren. Een aantal resultaten wordt in dit artikel gepresenteerd.

Frans Stuyt, directeur SCCM

Aanleiding voor het invoeren van ISO 14001 en OHSAS 18001

Vragen uit de markt of vragen bij aanbestedingen zijn in de loop van de jaren voor ISO 14001 een steeds belangrijkere aanleiding geworden om deze norm in te voeren. Bij 24% van de organisaties die zich voor het jaar 2000 hebben laten certificeren was de vraag van klanten de belangrijkste aanleiding terwijl dit voor 60% van de organisaties het geval is die zich in de jaren 2001-2013 hebben laten certificeren. De invloed van de overheid op het besluit om ISO 14001 in te voeren is in de loop van de tijd afgenomen. De eigen

wens om de milieuprestaties te verbeteren speelt ook vaak een rol. Ook wanneer de vragen uit de markt een belangrijke aanleiding zijn, zijn organisaties meestal zelf gemotiveerd om de milieuprestaties op een hoger plan te brengen.

Bij OHSAS 18001 is de vraag uit de markt minder vaak de aanleiding (18%) om het arbomanagementsysteem in te voeren. Een uitzondering hierop vormen de organisaties die OHSAS 18001 gebruiken als een alternatief voor VCA-certificatie. De eigen wens om de arbo- en veiligheidsprestaties te verhogen is meestal de reden om te starten.

Jaar van certificatie	voor 2000	2000 - 2005	2006 - 2010	2011 - 2013	Totaal
Aantal respondenten	50	130	167	192	539
Vraag van klanten/voorwaarde bij tenders en aanbestedingen	24%	38%	44%	60%	46%
Eigen wens om milieu te sparen en duurzaam te opereren	16%	14%	19%	17%	17%
Aantonen dat organisatie goed met milieu bezig is	12%	8%	10%	9%	9%
Eis vanuit moederbedrijf/concern	6%	12%	7%	9%	9%
Structuur aanbrengen in het managen van de milieuzaken	18%	11%	8%	5%	8%
Onderscheiden van concurrenten	8%	4%	11%	6%	7%
Relatie met de overheid / vermindering toezicht	14%	12%	4%	3%	6%
Hoort bij de activiteiten van onze branche	10%	6%	4%	1%	4%
Voldoen aan wet- en regelgeving	4%	5%	5%	1%	4%

Tabel 1 - aanleiding voor invoering ISO 14001

Toepasbaarheid ISO 14001 en OHSAS 18001 bij kleinere organisaties

Uit beide onderzoeken komt naar voren dat het invoeren van een managementsysteem ook voor kleinere organisaties goed mogelijk is. Van de 550 organisaties die hebben meegedaan aan het ISO 14001-onderzoek heeft 29% minder dan 50 werknemers, 4% heeft zelfs minder dan 10 werknemers. Door deze organisaties zijn ook geen opmerkingen gemaakt die duiden op problemen bij het invoeren van het managementsysteem. Wel is door verschillende kleinere organisaties een opmerking gemaakt over het hoge aantal auditdagen dat in de internationale richtlijnen voor certificatie-instellingen wordt voorgeschreven.

Uit beide onderzoeken komt naar voren dat het invoeren van een managementsysteem ook voor kleinere organisaties goed mogelijk is.

Bij OHSAS 18001 heeft 19% van de organisaties minder dan 50 werknemers en 2% minder dan 10 werknemers. Dat bij OHSAS 18001 relatief wat minder kleine organisaties gecertificeerd zijn, heeft te maken met het feit dat OHSAS 18001-certificatie circa 10 jaar later is gestart dan ISO 14001-certificatie. Bij ISO 14001 is namelijk te zien dat de kleinere organisaties de laatste jaren in grotere getalen zijn overgegaan tot certificatie van het milieumanagementsysteem.

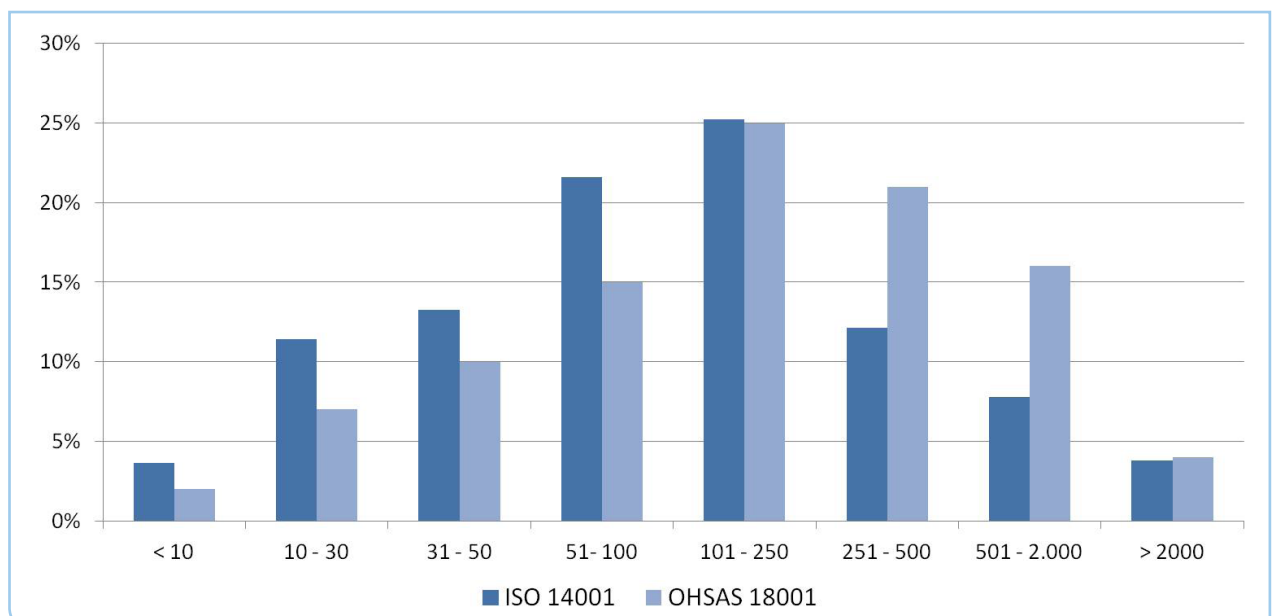
Invoering managementsysteem leidt tot beter inzicht

De verbetering van de milieu- en arbo-prestaties begint met een beter inzicht in de milieuaspecten en de gevaren en risico's op het gebied van arbeidsomstandigheden. Als gevolg van de invoering van een milieumanagementsysteem is bij 46% van de ISO 14001-gecertificeerde organisaties het inzicht in de milieuaspecten en de mogelijkheden tot verbetering sterk verbeterd en bij 44% is dat enigszins verbeterd.

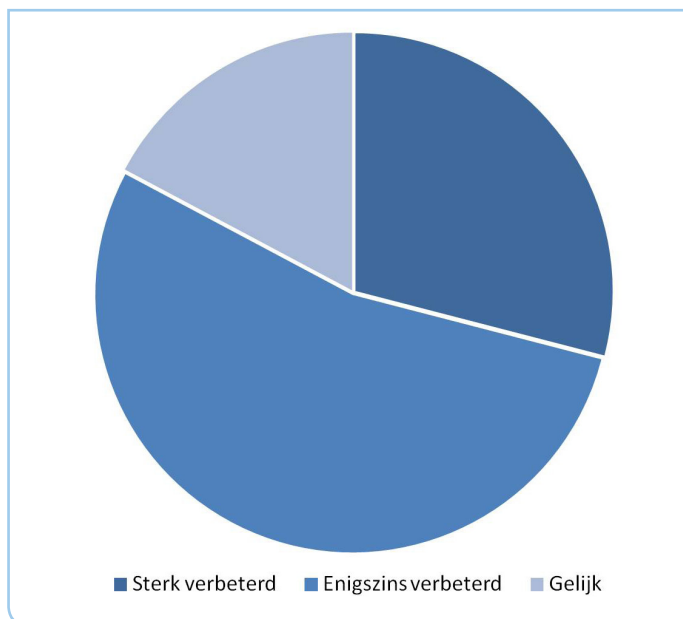
Bij de organisaties met een gecertificeerd arbomanagementsysteem is het inzicht in de arbo-gevaren en risico's bij 42% sterk verbeterd en bij 39% enigszins verbeterd. Ook de monitoring is vaak verbeterd, in het bijzonder de registratie van de ongevallen zonder verzuim. Om te kunnen voldoen aan de eisen van OHSAS 18001 heeft 65% van de organisaties de R&E moeten aanpassen of aanvullen.

Beter inzicht leidt tot betere prestaties

De milieuprestaties verbonden aan de eigen processen, installaties, gebouwen etc. zijn bij 29% van de organisaties met een ISO 14001-certificaat sterk verbeterd en bij 54% enigszins verbeterd. Daarnaast is de procesbeheersing (waardoor milieuprestaties indirect verbeteren) bij 20% sterk verbeterd en bij 58% enigszins verbeterd. Ook zijn er verbeteringen bij de milieuprestaties van leveranciers.

Figuur 1 - Verdeling ISO 14001- en OHSAS 18001 gecertificeerde organisaties naar aantal werknemers

Figuur 2 - De ontwikkeling van de eigen milieuprestaties bij ISO 14001-gecertificeerde organisaties

Bij de organisaties met een OHSAS 18001-certificaat is door de invoering van het arbomanagementsysteem de omvang van de arbo- en veiligheidsrisico's bij 23% sterk verbeterd en bij 44% enigszins verbeterd. Dit heeft weer geresulteerd in een vermindering van het aantal arbeids-

ongevallen (bij 13% sterk verbeterd en 37% enigszins verbeterd) en de omvang van het ziekteverzuim (bij 9% sterk verbeterd en 26% enigszins verbeterd).

Tijdens het onderzoek is ook om kwantitatieve informatie over het aantal ongevallen en het ziekteverzuim gevraagd. Ook hieruit blijkt de verbetering van de prestaties.

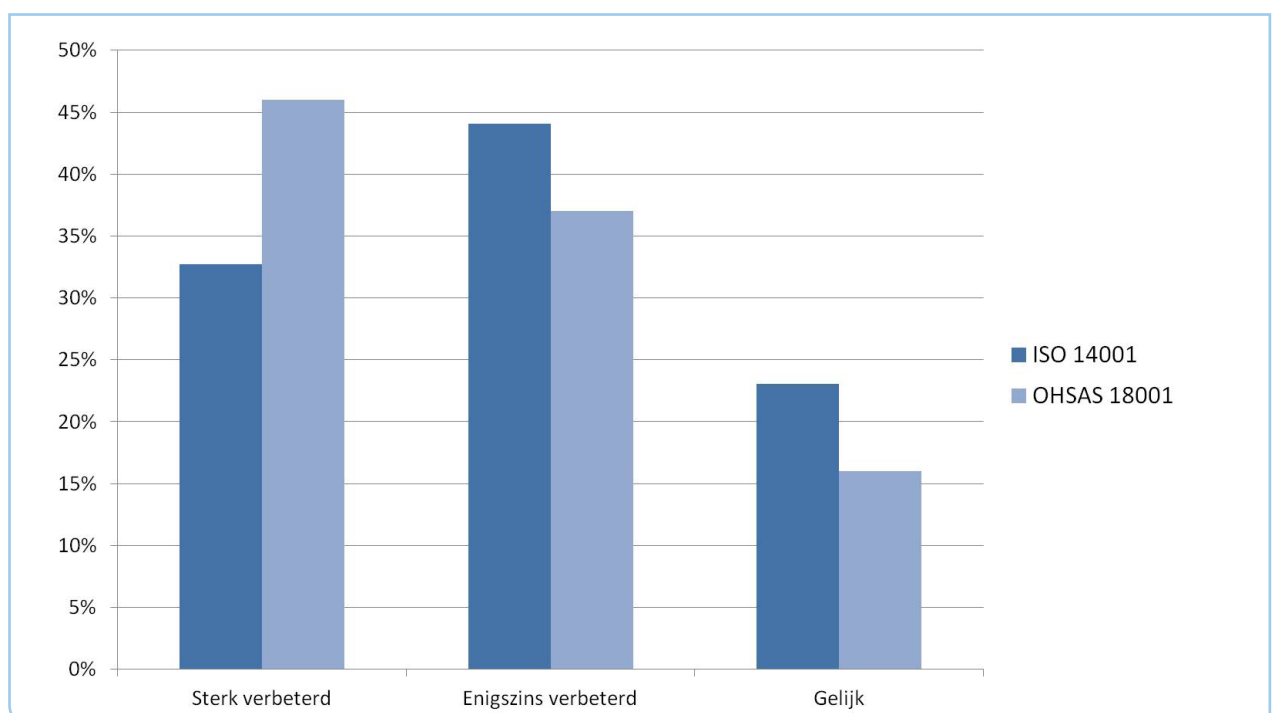
De naleving van wet- en regelgeving is met een managementsysteem beter geborgd

Bij 42% van de ISO 14001 gecertificeerde organisaties is het inzicht in de van toepassing zijnde wet- en regelgeving sterk verbeterd, ook bij 42% is het enigszins verbeterd. De naleving zelf is door de invoering van ISO 14001 bij 33% sterk en bij 44% enigszins verbeterd.

Bij de OHSAS 18001 gecertificeerde organisaties heeft de invoering en certificatie van het arbomanagementsysteem bij 46% van de organisaties geleid tot sterke verbetering van de naleving en bij 37% is deze enigszins verbeterd.

Tevredenheid over certificatieproces

Zowel de ISO 14001- als OHSAS 18001-gecertificeerde organisaties geven gemiddeld een rapportcijfer 7,5 voor de tevredenheid over het certificatieproces. De respondenten

Figuur 3 - De naleving van wet- en regelgeving op het terrein van milieu en arbo/veiligheid

is een aantal stellingen voorgelegd ten aanzien van de toegevoegde waarde van certificatie. In de volgende tabel zijn de antwoorden samengevat.

	ISO 14001	OHSAS 18001
Aantal respondenten	551	147
Certificatie stimuleert ons het milieu- of arbomanagementsysteem te verbeteren	94%	96%
Zonder certificatie zal het milieu- of arbomanagementsysteem op den duur 'versloffen'	78%	84%
Certificatie houdt ons scherp	94%	98%
Door certificatie halen wij betere milieu- of arboprestaties	76%	78%

Tabel 2: Stellingen met betrekking tot de toegevoegde waarde van certificatie (% eens en gedeeltelijk eens met de stelling)

De hoge tevredenheid over het certificatieproces neemt niet weg dat er ruimte is voor verbetering. Van de ISO 14001- en OHSAS 18001-gecertificeerde organisaties geeft respectievelijk 9% en 21% aan dat auditors 'best wat strenger mogen zijn'. Bij de ISO 14001 gecertificeerde organisaties ligt dit percentage hoger bij industriële bedrijven, in het bijzonder bij de chemie.

Suggesties voor verbeteringen zijn er vooral gedaan met betrekking tot de diepgang van audits. Deze zouden meer diepgang mogen hebben door bijvoorbeeld meer aandacht voor de implementatie in de organisatie; door in te gaan op bepaalde thema's en door meer aandacht voor de belangrijke risico's. Ook worden van een CI meer suggesties verwacht voor verbeteringen.

Het gebruik van het certificaat in de relatie met de overheid

Samengevat komt het erop neer dat de meeste organisaties het milieu- en/of arbomanagement-systeem niet laten certificeren met als doel daar in de relatie met de overheid direct voordeel van te hebben. Dit neemt niet weg dat veel organisaties de waardering van het certificaat door toezicht-houders wel belangrijk vinden. Van de ISO 14001-gecertificeerde organisaties is 40% het eens en 31% het gedeeltelijk eens met de stelling dat bij het toezicht van de overheid meer gebruik moet worden gemaakt van het ISO 14001-certificaat. Voor 64% van de ISO 14001-gecertificeerde organisaties is het ongeveer een jaar of korter geleden dat een toezichthouder op bezoek is geweest.

Certificaat belangrijk voor duurzaam ondernemen

In de volgende tabel is te zien dat zowel het ISO 14001- als het OHSAS 18001-certificaat een belangrijke rol heeft bij de invulling van het duurzaamheidsbeleid van organisaties.

	ISO 14001		OHSAS 18001	
	Eens	Gedeeltelijk eens	Eens	Gedeeltelijk eens
Aantal respondenten				
Het ISO 14001/OHSAS 18001 certificaat is belangrijk in het kader van duurzaamheid/MVO	52%	37%	44%	29%
Onze belangrijkste klanten vragen om het ISO 14001/OHSAS 18001-certificaat	49%	33%	28%	18%

Tabel 3 - Stellingen met betrekking tot het ISO 14001 en OHSAS 18001-certificaat in de relatie tot duurzaamheid en de markt

Het ISO 14001 certificaat speelt al een belangrijke rol in de relatie met klanten. Voor OHSAS 18001 is dat nog in mindere mate het geval. De verwachting van de OHSAS 18001-gecertificeerde organisaties is dat ook daar klanten in de toekomst vaker om een OHSAS 18001-certificaat zullen vragen.

Vervolg van de onderzoeken en het 2000^e

ISO 14001-certificaat

De beide door SCCM uitgevoerde onderzoeken zijn op de website (www.sccm.nl) te downloaden. De resultaten van de onderzoeken worden besproken met de bij SCCM aangesloten certificatie-instellingen en voorgelegd aan het centraal college van deskundigen (CCvD) dat SCCM voor de betreffende norm heeft. Via de nieuwsbrieven van SCCM zal bekendheid worden gegeven aan eventuele vervolgacties. Ter gelegenheid van het 2000^e ISO 14001-certificaat heeft SCCM een digitaal magazine gemaakt waarin verschillende gecertificeerde organisaties en betrokken partijen hun ideeën en ervaringen over ISO 14001-certificatie naar voren brengen. Ook komt het bedrijf met het 2000^e ISO 14001-certificaat uitgebreid in beeld (zie www.2000.sccm.nl).

Meer informatie

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Dick Hortensius, telefoon (015) 2 690 115, e-mail dick.hortensius@nen.nl of Frans Stuyt, telefoon (070) 3 623 981, e-mail frans.stuyt@sccm.nl.